

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

12.10.2017 № 07-1811

На № _____ від _____

**Голові Верховної Ради
України
Парубію А. В.**

Щодо результатів аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції

Шановний Андрію Володимировичу!

Рахункова палата провела аудит ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції та за його результатами повідомляє.

У 2016 році на забезпечення діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) за бюджетною програмою “Керівництво та управління у сфері запобігання корупції” було використано **66,4 млн грн** коштів державного бюджету. За бюджетною програмою “Фінансування статутної діяльності політичних партій”, головним розпорядником коштів за якою є НАЗК, видатки становили **161,9 млн гривень**.

Використання зазначених коштів здійснювалося в умовах **тривалого процесу становлення та започаткування діяльності агентства**, недосконалості чинного законодавства, яке регламентує порядок використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій, відсутності затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку використання бюджетних коштів на вказані цілі, а також відхилень від визначеного законодавством порядку формування бюджетних призначень на утримання НАЗК.

Зазначене, а також організаційні недоліки НАЗК **негативно позначилися на повноті виконання агентством у 2016 році завдань і функцій**, визначених чинним законодавством України та задекларованих у меті бюджетної програми “Керівництво та управління у сфері запобігання корупції”, не сприяли здійсненню належного управління коштами державного бюджету, що виділялися за бюджетною програмою “Фінансування статутної діяльності

політичних партій”, та дієвого контролю за законним і цільовим використанням цих коштів.

Згідно з Державною програмою щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 265, **заходи щодо забезпечення початку роботи НАЗК повинні були завершитися до 01.01.2016**. Однак своєчасно Кабінет Міністрів України затвердив у березні 2015 року лише Положення про конкурс з відбору кандидатів на посади членів НАЗК, регламент роботи конкурсної комісії та прийняв постанову від 18.03.2015 № 118 щодо утворення НАЗК. У травні того ж року був затверджений склад комісії з відбору кандидатів на посади членів НАЗК. Гранична чисельність працівників НАЗК затверджена **на 9 місяців пізніше встановленого терміну** – у березні 2016 року. У березні ж 2016 року НАЗК було зареєстровано як юридичну особу. Лише **у серпні 2016 року**, після завершення усіх організаційних заходів, **агентство офіційно розпочало свою діяльність**.

Помісячний розпис асигнувань державного бюджету на 2016 рік був доведений НАЗК Державною казначейською службою України на весь рік, **включаючи I квартал до реєстрації агентства як юридичної особи**, а затверджений за погодженням з Міністерством фінансів України кошторис не передбачав для новоствореного державного органу видатків на придбання обладнання, оплату комунальних послуг та інші господарські цілі, що в подальшому потребувало **численних перерозподілів показників кошторису** в процесі його виконання та, одночасно із значною неукомплектованістю штату, призвело до утворення **суттєвої економії фонду оплати праці**.

Вищевказане й інші організаційні недоліки **не сприяли належному і повному виконанню НАЗК у 2016 році покладених на нього завдань і функцій**. Зокрема, не здійснювалося передбачених статтями 56–58 Закону України “Про запобігання корупції” спеціальних перевірок стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, що передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, а також посад з підвищеним корупційним ризиком. Ведення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, дані якого є підставою для таких спеціальних перевірок, продовжувало здійснювати Міністерство юстиції України. **Використання реєстру в його існуючому стані у своїй роботі НАЗК визначало недоцільним**, а створення в агентстві власної аналогічної інформаційно-аналітичної системи потребує виділення з державного бюджету **близько 1,5 млн гривень**.

Вагомим напрямом діяльності НАЗК було визначено проведення повної перевірки **достовірності відомостей, зазначених у декларації особи**, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Водночас відповідний порядок проведення таких перевірок НАЗК затвердило із значним запізненням – лише у січні 2017 року, через що **перевірки декларацій суб’єктів декларування розпочалися тільки у 2017 році**. Станом на 15.08.2017 із внесених до цього реєстру **1265,6 тис. електронних декларацій** НАЗК було розпочато 313 повних перевірок щодо достовірності зазначених у

деклараціях відомостей, з яких завершено лише **39 перевірок**.

Це пов'язано з тим, що прийнятий на баланс НАЗК у липні 2016 року Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування **вартістю 1,5 млн грн**, який був розроблений за рахунок коштів Програми розвитку ООН в Україні в рамках проекту “Прозорість і доброчесність публічного сектору України”, **недоопрацьований та не підготовлений для роботи з базами даних інших державних органів** з метою звіряння достовірності відомостей поданих декларацій. Реєстр має значно занижені показники продуктивності, що під час експлуатації системи **спричинило численні збої в роботі** та потребувало додаткових непродуктивних витрат державного бюджету для їх коригування та усунення помилок на суму **209,7 тис. гривень**. В умовах значного розширення обсягу даних, які зберігатимуться у реєстрі, НАЗК відзначає **необхідність створення нової системи електронного декларування**, потреби в коштах на створення якої, за висновками експертів, становитимуть **від 8,5 до 12,8 млн дол. США**.

Крім того, існуючі на даний час прогалини в нормативно-правовій базі, яка врегульовує порядок використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою “Фінансування статутної діяльності політичних партій”, **унеможливають здійснення НАЗК ефективного державного контролю за цільовим та законним використанням політичними партіями коштів державного бюджету**, отриманих на такі цілі.

Конкретні напрями, за якими можуть спрямовуватися кошти державного бюджету, що виділяються на державне фінансування статутної діяльності політичних партій в Україні, **законом України “Про політичні партії в Україні” не визначені**. Як головний розпорядник коштів державного бюджету за відповідною бюджетною програмою НАЗК не забезпечило виконання вимог статті 22 Бюджетного кодексу України щодо розроблення та подання на затвердження Кабінету Міністрів України **порядку використання коштів державного бюджету за цією бюджетною програмою**, що було б доцільним в умовах законодавчої невизначеності заходів і напрямів, за якими політичні партії мають право використовувати кошти отриманого бюджетного фінансування.

Не забезпечило НАЗК і виконання вимог розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 08.10.2015 № 731 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції”, згідно з якими щорічне державне фінансування статутної діяльності політичних партій надається таким партіям у визначеному цим Законом порядку за умови **внесення змін до статутів, передбачених цим Законом**, у тому числі в частині визначення безпосередньо у статутах порядків здійснення політичними партіями витрат. Чотири із п'яти політичних партій, які у 2016 році отримали кошти державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, **не визначили у своїх статутах порядки здійснення витрат**, однак це не було враховано НАЗК під час затвердження розподілу та перерахування коштів державного фінансування.

Удосконалення потребує також і форма Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, затверджена рішенням НАЗК від 09.06.2016 № 3, яка **не передбачає відокремленого обліку витрат політичної партії за рахунок коштів державного фінансування**. У відповідних підрозділах цього звіту партії надають лише несистематизований за видами реєстр усіх операцій за рахунок державного фінансування в хронологічному порядку, що **не дає можливості НАЗК належним чином контролювати цільове та законне використання** політичними партіями коштів державного фінансування в рамках аналізу звітів, який здійснюється агентством на виконання вимог Закону України "Про політичні партії в Україні".

Згідно з вимогами статті 17⁷ Закону України "Про політичні партії в Україні" подання політичною партією звіту про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, оформленого з **грубим порушенням встановлених вимог, або звіту, який містить недостовірні відомості** про майно політичної партії чи кошти або витрати політичної партії в розмірі більше 20 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного календарного року (**27,6 тис. грн**), є підставою для **зупинення державного фінансування статутної діяльності**. Однак стосовно політичних партій, які отримували у 2016 році кошти державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності та допустили факти недостовірності звітних даних, **НАЗК такого рішення не приймало**. Під час аудиту Рахункової палати встановлені непоодинокі факти таких порушень.

За результатами аудиту Рахункова палата рекомендувала Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо вирішення на підставі аналізу наявних проблем питання подальшого функціонування інформаційно-телекомунікаційної системи "Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування", а також прийняття рішення для затвердження порядку використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою "Фінансування статутної діяльності політичних партій".

Відповідно до статті 37 Закону України "Про Рахункову палату" надаємо в порядку інформування та для врахування під час удосконалення законодавства, яке врегульовує питання державного фінансування статутної діяльності політичних партій в Україні.

З повагою

Т. в. п. Голови

О. С. Яременко